

Aantekeningen uit de nalatenschap van

drs. J.F. van Os

31-12-1925 – 10-04-2021

© 2021 De erven van drs. J.F.van Os
gelicenseerd onder de
Creative-Commons CC BY-NC 4.0 licentie
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.nl>

U kunt

- het werk delen — kopiëren, verspreiden en doorgeven via elk medium of bestandsformaat
- het werk bewerken — herschikken, veranderen en afgeleide werken maken

onder de volgende voorwaarden:

- Naamsvermelding — De gebruiker dient de maker van het werk te vermelden, een verwijzing naar de licentie te plaatsen en aan te geven of het werk veranderd is. U mag dat op redelijke wijze doen, maar niet zodanig dat de indruk gewekt wordt dat de licentiegever instemt met uw werk of uw gebruik van het werk.
- Niet-commercieel — U mag het werk niet gebruiken voor commerciële doeleinden.
- Geen aanvullende restricties — U mag geen juridische voorwaarden of technologische voorzieningen toepassen die anderen er juridisch in beperken om iets te doen wat de licentie toestaat.

Correspondentieadres: Adriaan van Os, email adriaan@adriaan.biz

Groningen, doopsgezinde Kerk.

Doopsgezinde gemeente: 050- 3123053

Groningen, Der Aa-kerk, hulp-orgel

Sw ...

Sw.....

Sw Stop^d Diapⁿ

Ped Bordun

Gr & Pedal

Swell & Pedal

Sesq^{tra}

Cornet

Fifteenth

Twelfth

Principal

? (aanduiding weg)

Stopp^d Diapn

Bass?

Open Diapn

Great C-f^m

Swell g-e^m

Ped C-d'

twee treden

De Subbas (hout) staat achter het orgel

vO (te) snel genoteerd op 24/6'00

Groningen, Magnalia deo, orgel, afkomstig uit Geref. Magnaliakerk

Genoteerd ter pl. op 18/11'00:

Mixtuur C 1, c 1 1/3, g 2, g' 2 2/3, c" 4

Scherp C 1/3, G 1/2, c 2/3, g 1, c", 1 1/3, g" 2, c''' 2 2/3

Het Pedaal (alleen houten pijpen) is mech. unit.

Groningen, Martinikerk.

Situatie sinds 1984

samengesteld uit het rapport C.H. Edskes 1972,
aangevuld met gegevens uit de korte beschrijving der huidige situatie,
zoals deze is te vinden op meerdere concertprogramma's.

Vóór 1450	?
1481	Johan then Damme? / Rudolf Agricola?
1542	?
1564	Andreas de Mare?
1628	Anthoni Verbeeck
1685-90	Jan Helman
1691, 1692	Arp Schnitger
1730	F.C.Schnitger
1740	A.A.Hinsz
1809, 1816	N.A.Lohman
1831, 1855, 1867	P.v.Oeckelen
1893, 1904, 1912	J.Doorbos
1939	J.de Koff / N.K.O.
1977, 1984	Ahrend / Cor Edskes

Bovenmanuaal, lade C-c''' 1691

Praestant 8 vt 1-3 st	1542 en nieuwer
Holfluit 8 v	C-fs Lohman, rest 1564 (of is L.deel vernieuwd?)
Octaaf 4 vt	1542-1691 (progr.boekje: XV)
Nasard 3 vt	1977
Sesquialtera 2 st	1977 (de oude repeteerde waarschijnlijk op c)
Mixtuur 4-6 st	1977 (was 1691: 4-5 of 4-6 st)
Trompet 16 vt	1977 (de oorspr. was uit 1740)
Vox humana 8 vt	1977 (de oorspr. verm 1628 of vern. 1691)

Ondermanuaal, lade C-c''' 1984

Praestant 16 vt	Vóór 1685 (frontp. en deel gemeenschappelijk met pedaal, progr.b. XV)
Octaaf 8 vt	1685 en ouder (restant 1480 of ouder)
Salicet 8 vt	1816 was Bovenwerk Viola di G?)
Quintadena 8 vt	1627, 1685-90 (1855 verbouwd tot Ged Quint 6', 1939 tot Speelfluit 4')
Gedekt 8 vt	1685-90 (was 1939 tot Q.deen omgebouwd)
Octaaf 4 vt	1730 hier geplaatst met deels p. 1685-90 en ouder. (er waren door vO tussengevoegde Lohman-pijpen)
Gedektfluit 4 vt	In 1939 kwam hier Speelfl 4 vt, gemaakt uit Quint 6 van v.Oeckelen. Deze bestond De ? voorheen Speelfluit 4 vt uit allerlei restanten (progr.b. 1816)
Octaaf 2 vt	1984
Vlakfluit 2 vt	1816 (uit welk registrer afkomstig?)
Tertiaan 2 st 4/5'	1984 (andere bron: 3 st)
Mixtuur 4-6 st 2/3'	Rapport: was nog deel uit 1730 , oorspr 1'
Scherp 4 st 1/2'	Progr.b.: 1691
Trompet 8 vt	1984
Viola di Gamba 8 vt	Vóór 1740 op Bov.werk. 4 bekens mog. 1564, overige verm. 1691.
	1984 (de oorspr. 1831 naar Rp, aldaar 1855 verv. door Chalcodion, laatste resten verdwenen 1939)

Rugpositief, lade C-c''' 1730

Praestant 8 vt	1730
Quintadena 16 vt	C-H 1730, af c 1730 uit metaal van Praestant 6 vt 1480
Bourdon 8 vt	C-H 1730, c-f 1730 uit oud metaal, rest oud verm. 1542
Roerfluit 8 vt	1730
Octaaf 4 vt	1977 (was v Oeckelen)
Speelfluit 4 vt	Reconstructie naar museumpijp (vlgs pr.b. uit 1542)
Nasard 3 vt	1977
Gedektquint 3 vt	Gr.oct. 1977 (wegens opschuiving tot 1 1/3 in 1939), rest 1730, C-h ged.
Octaaf 2 vt	1730 (in hoofdzaak)
Fluit 2 vt	C-H 1730 uit metaal van oude fr.p., c-fs' 1542 met metaal van nog oudere prestantpijpen, open con., g'-c''' open cil. 1730. Extreem wijde mensuur.
Sesquialtera 2st 1 1/3'	1977, de oorspr. Sq
Mixtuur 4-6 st ..'	1977: was Mxt uit 1855, deels met Lohman-pijpen en enkele van F.C.Schnitger-pijpen, de oude Mxt moet 1' of 1 1/3' zijn geweest.
Cimbel 3 st 1/5'	1977
Basson 16 vt	1977 (Fagot 16 uit 1730 in 1867 vermaakt tot Bassethoorn, 1939 verwijderd)
Schalmey 8 vt	1977 (De oude 1730 opgeschoven uit oude Sch 4', 1867 verdwenen)
Hautbois 8 vt	1977, delen bekens 1740: dubbele kegel op cilinder, daarop af c cilinder, 1831-1972 zich bevindend op Manuaal

Pedaal CD-d'

Praestant 32 vt
Praestant 16 vt
Subbas 16 vt
Octaaf 8 vt
Gedekt 8 vt

Roerquint 6 vt
Octaaf 4 vt
Octaaf 2 vt
Nachthoorn 2 vt
Mixtuur 4 st
Bazuin 16 vt
Dulciaan 16 vt
Trompet 8 vt
Cornet 4 vt
Cornet 2 vt

Man + BM
RP + Man
Tremulant
Tremulant RP

lade bovenpedaal: 1730 (B)

lade torens voor: 1692 (V)

lade torens achter: 1855 (A)

(V) 1692
(B, deel in front) 1685 en ouder (was C-F Doornbos (A))
(A) 1984
(V) 1480 of ouder, 1542, 1685, 1691 (progr.b. XV)
(B) Rapport: 1740
Progr.b.: 1730
(A?) v.Oeckelen, waar komt die vandaan?
(B) meeste voor 1685 (1542 of ouder)
(B) 1984 (was 1854, 1939 tot 1 1/3 verschoven)
(B) met roeren, 1740 (zie foto baarden)
(B?) 1 1/3', 1984
(V) 1691
(A?) 1984
(B) 1691
(B) 1691
(V) 1984

Door Th.Jellema voorgestelde registraties.

Bach, Wenn wir in Hochsten Noten sein (Orgelbuchlein)

Man Salicet 8 vt, Gedekt 8 vt, Gedektfluit 4 vt

Bov.man Prestant 8 vt, Nasard 3 vt

Pedaal Subbas 16 vt, Octaaf 8 vt

Weckmann, Es ist das Heil uns kommen her, var 3

Man Octaaf 8 vt, Octaaf 4 vt

Bov.man Trompet 16 vt

Pedaal Trompet 8 vt, Cornet 4 vt

Idem var 7

Man Prestant 16 vt, Octaaf 8 vt, Octaaf 4 vt, Octaaf 2 vt., Tertiaan, Mixtuur, Scherp, Trompet 8 vt

Bov.man Prestant 8 vt, Octaaf 4 vt, Sesquialtera, Mixtuur

Schuifkoppel Bov.m aan Man

Ped. Prestant 16, Octaaf 8 vt, Octaaf 4 vt, Octaaf 2 vt, Mixtuur, Bazuin 16 vt, Trompet 8 vt, Cornet 4 vt, Cornet 2 vt

Bezwaar: Het rugwerk komt geheel niet aan bod

Uiteindelijk a.v. uitgevoerd:

Bach Wenn wir in Hochsten Noten sein (Orgelbüchlein)

Man Octaaf 8 vt

Rugp Roerfluit 8 vt, Speelfluit 4 vt, Nasard 3 vt

Pedaal Subbas 16 vt, Octaaf 8 vt

Weckmann v 3: Als boven, Pedaal ook nog Octaaf 8 vt

v 7: Als boven

Groningen Martinikerk, koororgel

1742 Gebouwd door een lid van de familie Picard (Jean Baptiste?) voor het St Elisabethsklooster in Nunhem. Reconstructie dispositie (grotendeels fantasie van Bouman, die zelf twijfelt of het récit wel aanwezig is geweest):

<i>Grand orgue</i>	<i>Positif</i>	<i>Récit</i>	
Bourdon 16'	Bourdon 8'	Bourdon 8'	
Montre 8'	Prestant 4'	Prestant 4'	
Bourdon 8'	Flûte 4'	Cornet 4 r	
Prestant 4'	Nasard 3'	Cromorne 8'	
Flûte 4'	Doublette 2'		
Nasard 3'	Tierce	GO en Pos	CD-d'''
Doublette 2'	Larigot 1 $\frac{1}{2}$ '	R	c-d'''
Tierce	Cornet 3 r	Kistped, aangeh.	CD-c
Cornet 5 r	Fourniture 3 r		
Fourniture 3 r	Sesquialtera 2 r		
Trompette 8'	Trompette 8'		

Geschiedenis van het Grand orgue

1799 geplaatst in de kerk in Roggel.
 1912 GO door Gebr. Vermeulen, Weert gewijzigd (aliquoten vervangen door strijkers)
 1939 GO gesloopt, Salicionaal, Octaaf 2' en Trompette waren toen gehalveerd. De Cornet was 5 st vanaf c'
 De samenstelling van de Mixtuur was:

C	1	2/3	1/2	
B	1 1/3	1	2/3	Ped. C-g
b	2	1 1/3	1	Man C-d'''
b'	4	2 2/3	2	

Geschiedenis van het positif

1799 geplaatst in de kerk in Heythuysen
 plm 1847 gewijzigd
 1939 Door Verschuere geplaatst in het koor van de Martinikerk in Groningen en gerestaureerd onder de N.K.O. Hierbij verhuisde de bas van Bourdon 16' naar het pedaal en werd het kistpedaal vervangen.

De dispositie werd toen:

Bourdon 16' sup	Prestant 4'	Cornet 3 r sup
Montre 8'	Flûte 4' (gedekt)	Fourniture 3 r
Cor de Nuit 8'	Doublette 2'	Trompette 8' bass
Salicional 8' sup	Larigot 1 $\frac{1}{3}$ ' (open fluit)	Trompette 8' sup (vanaf cs')

Samenstelling vulstemmen:

Cornet	cs'	2 2/3	2	1 3/5	Man. CD-g'''
Fourniture	C	1	2/3	1/2	Ped. C-d'
	c'	2	1 1/3	1	man. mech.,
	c''	4	2 2/3	2	pedaal: pneum. kegellade
					c''' 8 5 1/3 4

tot hier ontleend aan

Bouman *De orgels in de Martinikerk te Groningen*

2001 25/10 In gebruik genomen na restauratie door Verschuere met Cor Edskes als adviseur.

Dispositie is nu volgens indeling van de registerknoppen:

Montre (oorspr. Trompette)	Cornet
Prestant	Bourdon
Doublette	Flûte
Fourniture	Nasard
Sesquialtera	Larigot
Trompette B	Trompette S
Soubasse	Tremblant

Man. C-g''', Ped. C-d'